

VNS 12/2021 vp Asuntopoliittinen kehittämisohjelma vuosiksi 2021–2028

THL:n lausunto eduskunnan tarkastusvaliokunnalle

Timo Kauppinen

5.5.2022

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Asuntopoliittiset tavoitteet

- THL pitää hyvänä, että myös asuntopolitiikassa tunnistetaan politiikan merkitys eriarvoisuuden vähentämisessä ja yhdenvertaisuuden lisäämisessä.
- Asuntomarkkinoiden tarkastelu työssäkäyntialueen tasolla yksittäisten kuntien sijaan on yleisesti ottaen hyvä tavoite. On kuitenkin hyvä ottaa huomioon esimerkiksi, mitä seurauksia tämän periaatteen soveltamisesta asumistuen uudistuksessa voi olla pienituloisten alueelliseen sijoittumiseen.
- Tukien kohdentamisessa sitä eniten tarvitseville voi olla myös riskejä, mikäli tätä tavoitetta sovelletaan hyvin tiukasti. Esimerkiksi ARA-vuokra-asumisessa kriteerien tiukentaminen voi johtaa segregaation voimistumiseen.
- Asumisen tukien kokonaisuudessa on kustannustehokkuuden eli taloudellisen kestävyyden ohella hyvä ottaa huomioon myös sosiaalinen ja ekologinen kestävyys.

Asuntopoliittisen päätöksenteon periaatteet

- Esitetyissä periaatteissa on tervetullutta laaja näkökulma asuntopolitiikkaan
  - Asuntopolitiikan kytkeminen muihin politiikkalohkoihin ja hallinnonalojen ylittäminen
  - Hyvinvointia tukevan asuinympäristön tunnistaminen asuntojen ohella asuntopolitiikan lähtökohdaksi
  - Asumisen tukeminen sekä kysyntä- että tarjontatuilla
  - Hallintamuotojen ja asuntomarkkinoiden toimijoiden monipuolisuus
  - Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomioiminen

Laajempi sosiaalisen ja ekologisen kestävyyden huomioon ottaminen asuntopoliittisissa toimenpide-ehdotuksissa

- Ehdotuksessa 4.3 mainitun kustannustehokkuuden eli taloudellisen kestävyyden vaatimuksen osalta hyvä ottaa huomioon myös sosiaalinen ja ekologinen kestävyys ja realistisessa vaikutustenarvioinnissa on syytä ottaa huomioon nämäkin kestävyyden ulottuvuudet.
- Esimerkiksi valtion tukeman asuntotuotannon etuja voivat olla myös vakaan asumistilanteen turvaaminen ja asunnon saamisen yhdenvertaiset mahdollisuudet myös syrjintää kokevissa ryhmissä (ehdotus 1.3).
- Mikäli asumistuessa hyväksyttävissä asumismenoissa siirrytään kunnittaisista rajoista työssäkäyntialueittaisiin rajoihin (ehdotus 4.7), tämä voi vaikuttaa pienituloisten alueelliseen sijoittumiseen, ja tällä voi olla vaikutuksia sosiaaliseen ja ekologiseen kestävyyteen.
- Ilmastovaikutusten osalta olisi hyvä ottaa huomioon myös viheralueiden merkitys viilentäjänä sekä imeytyskenttänä ja tulvien ehkäisijänä ja asumisen monipaikkaisuuden (ehdotus 2.4) mahdolliset ilmastovaikutukset.

Muita näkökohtia toimenpide-ehdotuksiin

- Terveydellisten seikkojen osalta asuntojen laadussa (ehdotus 3.1) on hyvä ottaa sisäilmaongelmien lisäksi huomioon esimerkiksi melu.
- Esteettömyyteen panostamisen (ehdotukset 3.1, 3.5 ja 5.8) lisäksi ikääntyneiden kotona asumista voidaan tukea mm. kotihoidolla ja muilla palveluilla sekä teknologisilla ratkaisuilla. Lisäksi sosiaalihuollon asumispalvelut ovat osa ikääntyneiden asumisen järjestämistä.
- Esteettömyyskysymyksissä vammaiset ovat tärkeä huomioon otettava ryhmä ikääntyneiden ohella.
- Pitkäjänteisen kehittämistyön vakiinnuttaminen segregaation ehkäisyssä (ehdotus 3.2) on tärkeää, koska tähän asti tämä toiminta on perustunut määräaikaisiin hankkeisiin. Myös selonteossa mainittu kaupunkien tiedollisten valmiuksien parantaminen on tärkeää, koska monilla kaupungeilla ei ole riittäviä resursseja segregaatiota koskevassa politiikassa tarvittavaan tiedontuotantoon.

Yhteenveto

- Yhteenvetona THL toteaa, että asuntopoliittisen kehittämisohjelman tavoitteissa otetaan hyvin huomioon väestön hyvinvoinnin näkökulma, ja asuntopoliittiselle päätöksenteolle esitetyt periaatteet tunnistavat hyvin asuntopolitiikan kytkeytymisen muihin politiikkalohkoihin ja eri hallinnonaloille. Eri alueiden erilaiset asuntopolitiikan tarpeet on tunnistettu hyvin. Lausunnossa esitetyt huomiot korostavat etenkin sosiaalisen ja ekologisen kestävyyden ja terveydellisten tekijöiden ottamista huomioon asuntopoliittisessa päätöksenteossa.